

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

ГРОМАДСЬКЕ
ПАРТНЕРСТВО
ЗА ПРОЗОРИ
МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ!

**Global
Communities**
Partners for Good

БЮДЖЕТ ДЛЯ ГРОМАДЯН

ДЗВИНЯЦЬКА ОТГ

ВСТУП

ШАНОВНІ ЖИТЕЛІ ДЗВИНЯЦЬКОЇ ОТГ

Ми презентуємо вашій увазі «Бюджет для громадян», який створений для забезпечення прозорості бюджетного процесу нашої громади простою та доступною мовою. І щоб допомогти вам зрозуміти, що таке бюджет і як ми ним розпоряджаємось.

ЩО ТАКЕ БЮДЖЕТ ДЛЯ ГРОМАДЯН?

Бюджет для громадян – це спрощена, позбавлена технічної мови презентація комплексної інформації про бюджет. Бюджет для громадян доповнюється візуалізаціями, щоб спростити розуміння складних цифр.

Основна мета «бюджету для громадян» - це зробити складну та технічну бюджетну інформацію доступною для широкого кола осіб.

Бюджет для громадян допомагає зрозуміти бюджет своєї громади кожному громадянину, він допомагає побачити своє місце в бюджеті, зрозуміти, що бюджет громади, це кошти всіх жителів громади, побачити, що гроші в бюджеті не з'являються нізвідки, а також зрозуміти, що витрати з бюджету не робляться лише за бажанням когось з керівників громади, або групи громадян.

В той самий час, бюджет для громадян допомагає визначити можливості для впливу на формування та витрачання бюджету своєї громади.

БЮДЖЕТНА ТЕРМІНОЛОГІЯ

Місцевий бюджет – це фінансовий план громади. В ньому визначається, звідки громада буде отримувати кошти, а також на що їх витратитиме. Бюджет громади формується та управляється на основі Бюджетного кодексу України. Це означає, що існують чіткі правила, звідки і в якому порядку громада отримує кошти в свій бюджет, а також куди вона може їх витратити. Бюджет, а також зміни до нього затверджуються рішенням місцевої ради.

Доходи бюджету – кошти, виражені в грошах, які громада заробила сама, а також отримала від держави. Доходи бюджету формуються з податків та зборів, неподаткових надходжень (наприклад, кошти, отримані за надання адміністративних послуг, кошти, які самостійно заробили бюджетні установи).

Видатки бюджету – кошти, що витрачаються на цілі та заходи, які заплановані в бюджеті. Видатки можуть бути поточні та капітальні.

Трансферти – це кошти, які передаються з бюджетів інших рівнів до бюджету громади. До трансфертів відносяться дотації та субвенції.

Субвенції – кошти, які з державного бюджету передають місцевим бюджетам на виконання конкретних повноважень, які делеговані державною. Ці кошти можна використовувати лише за певним призначенням. Приклади субвенцій – інфраструктурна, медична, освітня. Субвенції також можуть передаватися з одного місцевого бюджету іншому. Наприклад, передача коштів обласній лікарні на лікування міських жителів - з міського в обласний бюджет.

Дотації – кошти, які виділяються з бюджету вищого рівня для того, щоб досягти рівних доходів населення у всіх населених пунктах.

Загальний фонд – це кошти, передбачені для надання послуг державними установами. Кошти загального фонду витрачаються переважно на виплати заробітної плати та оплату енергоносіїв, для надання громадянам послуг освіти (дитячі садки, школи, позашкільні заклади), культури (будинки культури, клуби, бібліотеки, музеї), медицини (ФАПи, амбулаторії), соціального захисту, фізичної культури і спорту (дитячо-юнацька спортивна школа, заходи та змагання різного характеру).

Спеціальний фонд – це окремий фонд, кошти якого мають цільове спрямування. Основну частину спеціального фонду формують бюджет розвитку та власні надходження бюджетних установ, а також інші ресурси, наприклад гранти від міжнародних організацій.

Бюджет розвитку – кошти, які витрачаються на капітальне будівництво, реалізацію інвестиційних проектів, капітальний ремонт та реконструкцію об'єктів соціально-культурної сфери і житлово-комунального господарства тощо. Тобто на будівництво, модернізацію та ремонт доріг, шкіл, садочків, амбулаторій, клубів.

БЮДЖЕТ ДЛЯ ГРОМАДЯН

Зрозуміти бюджет своєї громади

Побачити своє місце в бюджеті

Зрозуміти джерела надходження грошей

Бюджет громади - кошти всіх жителів громади

Визначити можливості формування бюджету

Визначити можливості витрачання бюджету

БЮДЖЕТНИЙ ЦИКЛ

Бюджет – це ключовий інструмент для управління громадою, а також втілення в життя пріоритетів та цілей розвитку громадою. Дії органу місцевого самоврядування по управлінню бюджетом громади на один рік умовно можуть бути розділені на декілька стадій, і займають більше часу, ніж 1 календарний рік. Період управління бюджетом на один рік – називається бюджетний цикл і включає в себе 4 стадії: планування та складання проекту бюджету, розгляд проекту бюджету та його затвердження, реалізація прийнятого бюджету, і, на сам кінець, звітування про результати виконання бюджету за рік. Один бюджетний цикл займає більше, ніж півтора календарних роки. Завершення одного бюджетного циклу фактично накладається на початок вже наступного бюджетного циклу.

Складання прогнозу бюджету. Прогноз бюджету робиться на 3 роки – плановий (тобто, той, на який плануємо бюджет) і 2 наступні роки. Ці наступні роки називають прогнозними. Прогноз робиться для того, щоб зрозуміти, які податки та скільки їх буде збиратися в наступні 3 роки, а також на які цілі витратимуться гроші від зібраних податків. Прогноз на наступні 3 роки оприлюднюється на сайті ради та приймається на сесії не пізніше 1 вересня.

Складання бюджету. На цій стадії загальнодержавні органи подають розрахунки міжбюджетних трансфертів, розробляються та подаються бюджетні запити. На основі поданих розрахунків міжбюджетних трансфертів та бюджетних запитів вже відбувається розробка проекту рішення про місцевий бюджет. Підготовлений попередній проект бюджету оприлюднюється на сайті ради.

Розгляд та затвердження бюджету. Попередній проект рішення про бюджет обговорюється та затверджується на засіданні постійної комісії місцевої ради, яка відповідає за питання бюджету. Далі проект рішення передається на розгляд виконавчого комітету, який також повинен його затвердити. Після цього проект бюджету розглядається та затверджується вже на сесії місцевої ради. Рішення про затвердження бюджету приймається не пізніше, ніж 25 грудня. Після прийняття, рішення, а також сам бюджет оприлюднюються на сайті ради.

Виконання бюджету. Саме на цьому етапі здійснюються всі витрати та збираються всі податки. Окрім того, протягом виконання бюджету може виникати необхідність внесення змін в нього. Всі зміни – проходять окрему процедуру від розгляду бюджетною комісією ради і до затвердження на сесії ради. Окрім того, законодавством встановлено обов'язок щоквартального звітування про виконання бюджету, що також передбачає затвердження кварталних звітів окремими рішеннями ради по завершенню кожного кварталу.

Звітування про виконання бюджету. По завершенню року, для якого виконувався бюджет, розпочинається підготовка звіту про виконання бюджету за рік. Звіт також проходить всю процедуру розгляду та затвердження в усіх інстанціях, яка завершується розглядом та затвердженням рішення місцевою радою. Затверджений звіт після затвердження оприлюднюється на сайті ради. Окрім того, бюджетне законодавство встановлює обов'язкову вимогу щодо проведення публічного звітування про виконання бюджету. Публічне представлення звіту про виконання бюджету повинно відбутись не пізніше, ніж 15-те березня наступного року. Місцева рада повинна широко анонсувати захід, на якому буде представлятись звіт про виконання бюджету, серед широкої громадськості.

ЯК МОЖНА ВПЛИНУТИ НА БЮДЖЕТ СВОЄЇ ГРОМАДИ

**ТРАВЕНЬ -
ЖОВТЕНЬ**

СКЛАДАННЯ
БЮДЖЕТУ

В цей час відбувається складання бюджету на наступний рік.

ЯК ДОЛУЧИТИСЬ:

- Подавати пропозиції до бюджету депутатам;
- Подавати пропозиції безпосередньо до місцевої ради; Місцева рада також сама може організувати процес збору пропозицій до бюджету від громадян;
- Брати участь в експертних групах, дорадчих органах, наприклад, з питань врахування бюджетом гендерних аспектів.

**ЛИСТОПАД -
25 ГРУДНЯ**

РОЗГЛЯД ТА
ПРИЙНЯТТЯ

В цей час попередній проект проходить узгодження та обговорення, під час кожного з яких до бюджету можуть вноситись певні незначні зміни.

ЯК ДОЛУЧИТИСЬ:

- Взяти участь в бюджетних слуханнях та висловлювати свої пропозиції до проекту бюджету. Слухання може ініціювати рада або громадяни самостійно;
- Відвідувати засідання бюджетної комісії, виконавчого комітету та сесії ради;
- Допомогати фінансистам в створенні Бюджету для громадян;
- Сприяти поширенню прийнятого рішення про бюджет, а також Бюджету для громадян – розповсюджувати ці документи електронно, обговорювати їх з колегами чи знайомими.

**ЛИПЕНЬ -
ВЕРЕСЕНЬ**

СКЛАДАННЯ
ПРОГНОЗУ

В цей час відбувається складання прогнозу бюджету на наступні 3 роки.

ЯК ДОЛУЧИТИСЬ:

- Подавати пропозиції до прогнозу бюджету в управління та відділи – звичайним листом, надісланим поштою чи електронною;
- Подавати пропозиції безпосередньо до фінвідділу – контакти дивіться в кінці цього документу; Місцева рада також сама може організувати процес збору пропозицій до прогнозу бюджету від громадян через ЦНАП чи під час заходів, у місцях масового збору людей;
- Брати участь в експертних групах, дорадчих органах, наприклад, з питань врахування прогнозом довгострокових інфраструктурних проектів.

**СІЧЕНЬ -
ГРУДЕНЬ**

ВИКОНАННЯ
БЮДЖЕТУ

В цей час відбуваються закупівлі, фінансується робота бюджетних установ і організацій, збираються податки. За потреби вносяться зміни до бюджету.

ЯК ДОЛУЧИТИСЬ:

- Подати проект на конкурс «Бюджету участі». Брати участь в кампаніях агітації за проекти бюджету участі та голосувати за проекти бюджету участі;
- Ініціювати громадський моніторинг виконання бюджету;
- Відвідувати засідання бюджетної комісії та сесій міської ради, на яких розглядаються бюджетні питання.

**СІЧЕНЬ -
15 БЕРЕЗНЯ**

ЗВІТУВАННЯ

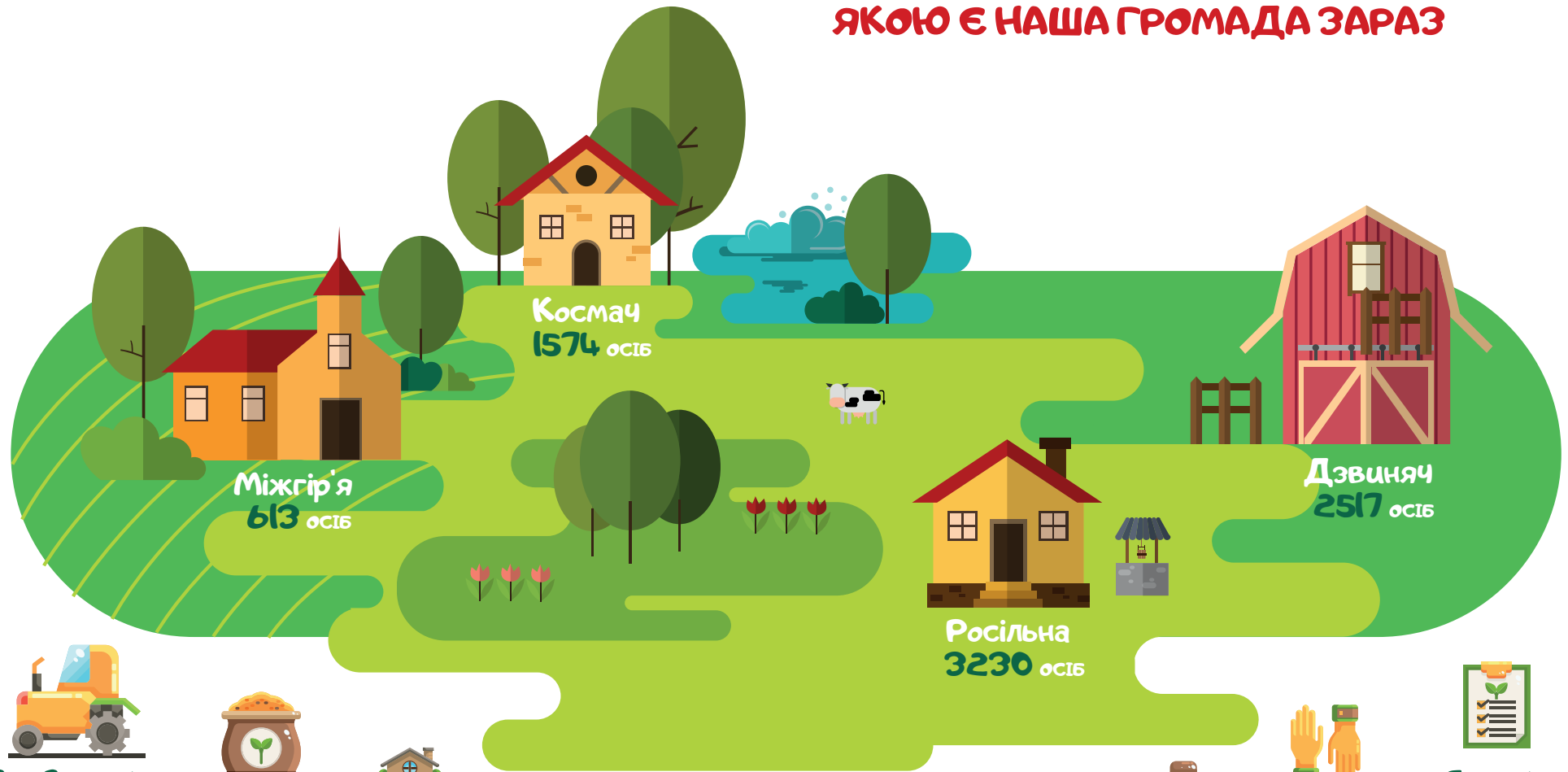
Вже по завершенню календарного року розпочинається етап звітування про виконання бюджету за рік.

ЯК ДОЛУЧИТИСЬ:

- Взяти участь в обговоренні звіту про виконання бюджету під час його публічного представлення;
- Відвідати сесії, на якій звіт про виконання бюджету затверджується;
- Ініціювати громадський аудит виконаного бюджету: як по окремих напрямках (наприклад, щодо гендерної орієнтованості чи освіти), так і всього бюджету в цілому.

ПРО ГРОМАДУ

ЯКОЮ Є НАША ГРОМАДА ЗАРАЗ

РОЗПОДІЛ НАСЕЛЕННЯ ЗА ГАЛУЗЯМИ

**ЗАГАЛОМ
НАСЕЛЕННЯ**
7934 осіб

**ПРАЦЕЗДАТНЕ
НАСЕЛЕННЯ**
2260 осіб

**ПРАЦЕВЛАШТОВАНЕ
НАСЕЛЕННЯ**
2100 осіб

ПРО ГРОМАДУ

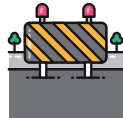
ЯКОЮ Є НАША ГРОМАДА ЗАРАЗ

2035,9 га
Земля сільсько-
господарського
призначення

18 км
Дороги, які
потребують
капітального
ремонту

30 км
Дороги, які
потребують
поточного
ремонту

4 шт
Кількість
шкіл

1 шт
Дитячі
садки

4 шт
Будинки
культури

4 шт
ФАП та
амбулаторії

4 шт
Бібліотеки
громади

150

Кількість
підприємств

Будівництво

Обробка
деревини

Транспортні
перевезення

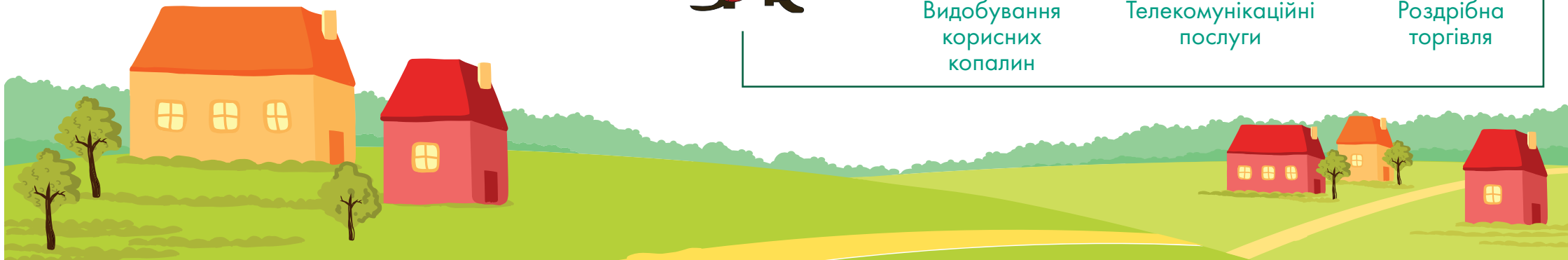
Видобування
корисних
копалин

Телекомунікаційні
послуги

Роздрібна
торгівля

ЯКОЮ МИ ХОЧЕМО БАЧИТИ НАШУ ГРОМАДУ

Пріоритет 1

КАПІТАЛЬНИЙ РЕМОТ
ДОРОЖНЬОГО ПОКРИТТЯ
ВУЛИЦЬ СІЛ ГРОМАДИ

Пріоритет 2

ЯКІСНІ ТА ДОСТУПНІ,
СОЦІАЛЬНІ, МЕДИЧНІ ТА
ОСВІТНІ ПОСЛУГИ

Пріоритет 3

ЧИСТЕ І ЗДОРОВЕ
ДОВКІЛЛЯ

Пріоритет 4

СТВОРЕННЯ УМОВ ДЛЯ
РОЗВИТКУ РІЗНИХ ВИДІВ
БІЗНЕСУ

Пріоритет 5

ПОЖВАВЛЕННЯ
СОЦІАЛЬНО КУЛЬТУРНОГО
ЖИТТЯ

Пріоритет 6

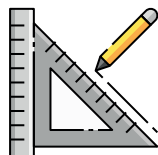
ГРОМАДА АКТИВНИХ
МЕШКАНЦІВ ТА
СУСПІЛЬСТВА

Пріоритет 7

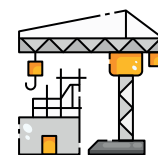

ПРОЗОРЕ ТА ЕФЕКТИВНЕ
УПРАВЛІННЯ

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ НА 2019 РІК

РЕМОТ ВУЛИЦЬ СІЛ
ГРОМАДИ

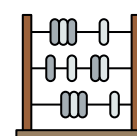
ВІДКРИТТЯ САДОЧКА В
СЕЛІ КОСМАЧ

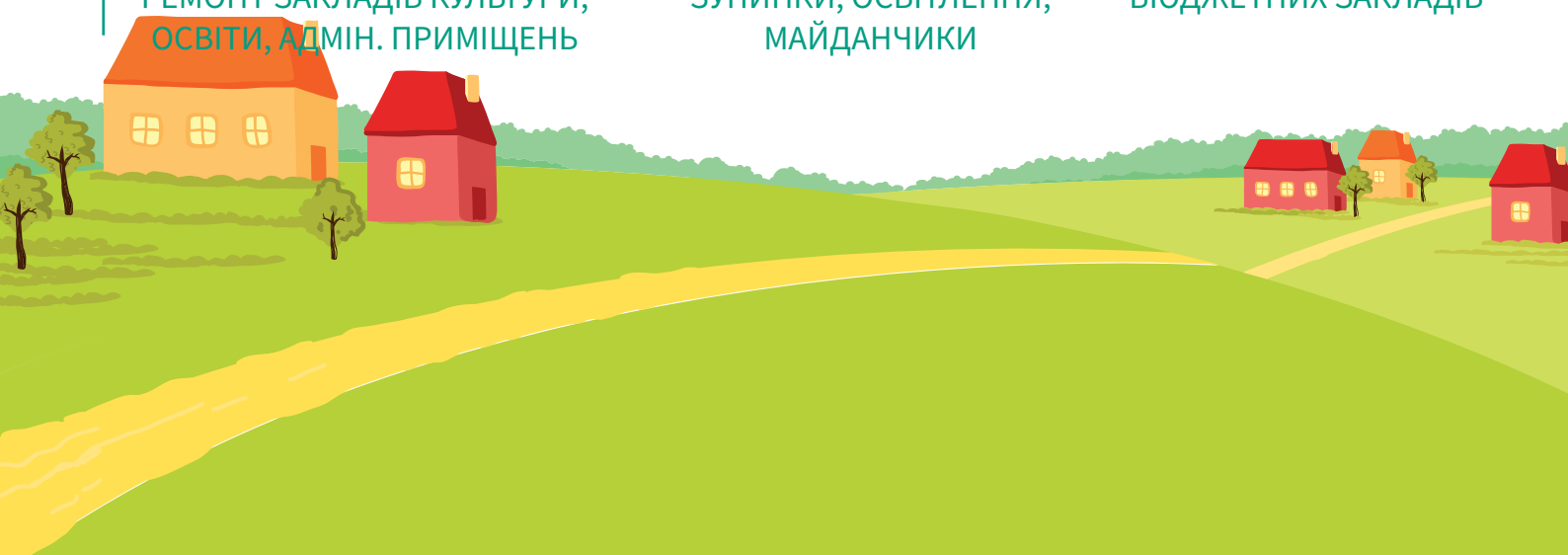
КАПІТАЛЬНИЙ ТА ПОТОЧНИЙ
РЕМОТ ЗАКЛАДІВ КУЛЬТУРИ,
ОСВІТИ, АДМІН. ПРИМІЩЕНЬ

БЛАГОУСТРІЙ ТЕРИТОРІЇ:
ЗУПИНКИ, ОСВІТЛЕННЯ,
МАЙДАНЧИКИ

ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ
БЮДЖЕТНИХ ЗАКЛАДІВ

ЗВІДКИ В БЮДЖЕТІ ГРОШІ

Будь-який бюджет не створюється у вакуумі. Основою для складання бюджету є стан соціально-економічного розвитку громади. Окрім того, бюджет є інструментом досягнення стратегічних цілей, які визначила для себе громада.

Стратегічні цілі розвитку громади та соціально-економічний стан громади і є основою, на якій формується бюджет.

Доходи бюджету Дзвиняцької сільської ради умовно можна поділити на власні (ті, які органи місцевого самоврядування можуть «заробити») та передані (ті, які місцевим бюджетам передають з державного бюджету на безповоротній основі. Їх ще називають міжбюджетними трансфертами).

Найбільшу частку власних доходів нашої громади складають податкові надходження, зокрема податок на доходи фізичних осіб, рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин, а саме нафти та природнього газу, рентна плата за використання лісових ресурсів, орендна плата та земельний податок, єдиний податок, податок на нерухоме майно, а також акциз з продажу алкогольних та тютюнових виробів . Власні надходження громади в розрізі населених пунктів виглядають наступним чином: с. Міжгір'я 9% від усіх податкових надходжень громади, с. Космач 11%, с. Росільна 26%, с. Дзвиняч 54%.

Проте більше 80% доходів бюджету нашої громади становлять кошти, які передаються з держбюджету (чи іншого місцевого бюджету) у вигляді дотацій та субвенцій. «Перекидання» коштів з державного бюджету місцевим зумовлена необхідністю виконання всіх покладених на місцеву раду повноважень з реалізації загальнодержавних функцій: утримання закладів освіти, культури, лікарень.

ЗВІДКИ В БЮДЖЕТІ ГРОШІ

ПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ

с. Дзвиняч

54%

с. Росільна

26%

с. Космач

11%

с. Міжгір'я

9%

Освітня субвенція

19 150 тис.грн.

Базова дотація

8 201 тис.грн.

Медична субвенція

4 979 тис.грн.

Додаткова дотація

2 824 тис.грн.

Освітня суб.інклюзія

47 тис.грн.

Податок на доходи фізичних осіб

5 778 тис.грн.

Єдиний податок

1 261 тис.грн.

Рентна плата

820 тис.грн.

Податок на майно

689 тис.грн.

Доходи від операцій з капіталом

550 тис.грн.

Власні надходження бюджетних установ

251 тис.грн.

Інші доходи

200 тис.грн.

Адміністративні збори

11 тис.грн.

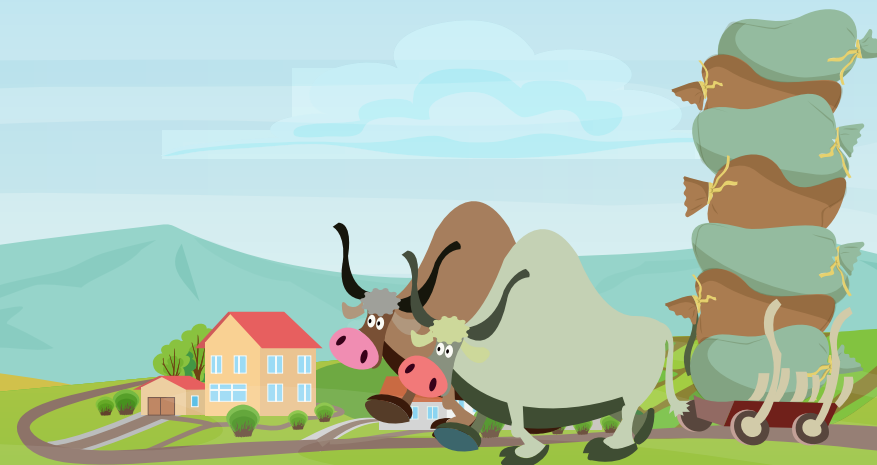
35 202 тис.грн.

Трансферти

44 869 тис.грн.

Всього

9 667 тис.грн.

Власні доходи

КУДИ ІДУТЬ ГРОШІ З БЮДЖЕТУ

43 213 тис.грн.
Всього

Освіта
27 946 тис.грн.

Управління громадою
6 373 тис.грн.

Інші видатки
2 076 тис.грн.

Програми сільської ради
1 777 тис.грн.

Культура і мистецтво
1 566 тис.грн.

Бюджет розвитку
1 405 тис.грн.

Охорона здоров'я
724 тис.грн.

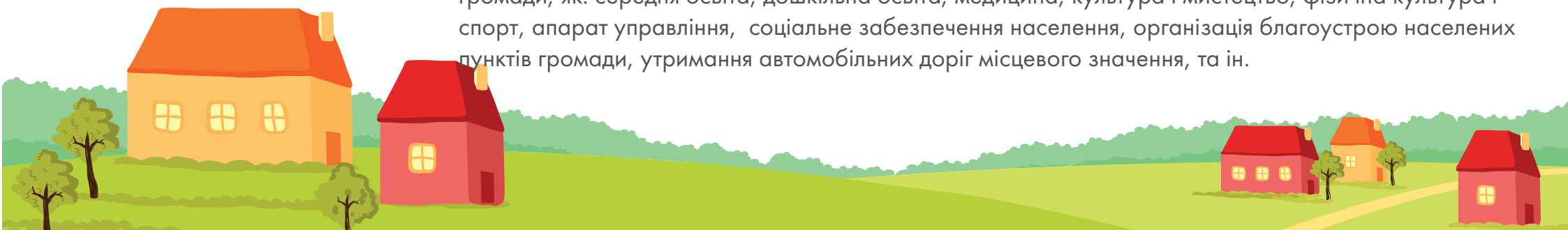

Економічна діяльність
660 тис.грн.

ЖКГ
531 тис.грн.

Всі кошти бюджету витрачаються для забезпечення діяльності таких напрямків життєдіяльності нашої громади, як: середня освіта, дошкільна освіта, медицина, культура і мистецтво, фізична культура і спорт, апарат управління, соціальне забезпечення населення, організація благоустрою населених пунктів громади, утримання автомобільних доріг місцевого значення, та ін.

НАЙБІЛЬШІ ВИДАТКИ З БЮДЖЕТУ

СЕРЕДНІ ЗАРОБІТНІ ПЛАТИ

ПЕДПРАЦІВНИКИ **115** штатних одиниць
Річна сума **16 564** тис.грн. Заробітна плата **11,98** тис.грн.

ТЕХПРАЦІВНИКИ **77** штатних одиниць
Річна сума **3 961** тис.грн. Заробітна плата **4,3** тис.грн.

КУЛЬТУРА **14** штатних одиниць
Річна сума **1 169** тис.грн. Заробітна плата **6,72** тис.грн.

АПАРАТ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ **38** штатних одиниць
Річна сума **4 602** тис.грн. Заробітна плата **10,1** тис.грн.

Оплата праці
4 602 тис.грн.

Оплата енергоносіїв
257 тис.грн.

Інші видатки
1 514 тис.грн.

Оплата праці
20 524 тис.грн.

Оплата енергоносіїв
1 913 тис.грн.

Інші видатки
5 508 тис.грн.

УПРАВЛІННЯ ГРОМАДОЮ
6 373 тис.грн.

ОСВІТА
27 946 тис.грн.

ВИДАТКИ НА ОСВІТУ

ДЗВИНЯЦЬКИЙ САДАЧОК
"ДЗВІНОЧОК"

ВИДАТКИ НА
ЗАКЛАД

2488
тис.грн.

КІЛЬКІСТЬ
УЧНІВ

71

ВИДАТКИ НА
ОДНОГО УЧНЯ

35,1
тис.грн.

ДЗВИНЯЦЬКИЙ
ЛІЦЕЙ

ВИДАТКИ НА
ЗАКЛАД

7302
тис.грн.

КІЛЬКІСТЬ
УЧНІВ

244

ВИДАТКИ НА
ОДНОГО УЧНЯ

29,9
тис.грн.

РОСІЛЬНЯНСЬКИЙ
ЛІЦЕЙ

ВИДАТКИ НА
ЗАКЛАД

9381
тис.грн.

КІЛЬКІСТЬ
УЧНІВ

334

ВИДАТКИ НА
ОДНОГО УЧНЯ

28,1
тис.грн.

КОСМАЦЬКА
ГІМНАЗІЯ

ВИДАТКИ НА
ЗАКЛАД

4961
тис.грн.

КІЛЬКІСТЬ
УЧНІВ

136

ВИДАТКИ НА
ОДНОГО УЧНЯ

36,5
тис.грн.

МІЖГІРСЬКА
ГІМНАЗІЯ

ВИДАТКИ НА
ЗАКЛАД

3876
тис.грн.

КІЛЬКІСТЬ
УЧНІВ

68

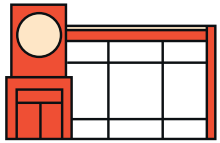
ВИДАТКИ НА
ОДНОГО УЧНЯ

57
тис.грн.

БЮДЖЕТ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ

Бюджет розвитку громади на 2019 р допомагає втілити один з пріоритетів Дзвиняцької сільської ради ОТГ щодо забезпечення надання «якісних та доступних соціальних, медичних та освітніх послуг в громаді, а також допоможе поживленню соціально-культурного життя громади».

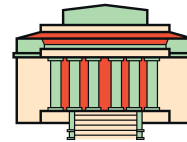
60 тис.грн.

Капітальний ремонт кабінетів ЦНАП

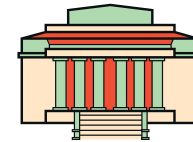
550 тис.грн.

Капітальний ремонт кабінетів фасаду адмінприміщення

100 тис.грн.

Капітальний ремонт кабінетів Дзвиняцького ліцею

100 тис.грн.

Капітальний ремонт кабінетів Росільнянського ліцею

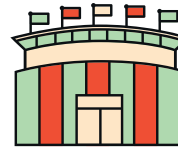
50 тис.грн.

Капітальний ремонт кабінетів Космацької гімназії

50 тис.грн.

Капітальний ремонт кабінетів Міжгірської гімназії

395,8 тис.грн.

Спортивний майданчик з влаштуванням штучного покриття

100 тис.грн.

Капітальний ремонт приміщення під Космацький садочок

ФІНАНСУВАННЯ ПРОГРАМ ЗАТВЕРДЖЕНИХ СІЛЬСЬКОЮ РАДОЮ ОТГ

50 тис.грн.

ПРОГРАМА

Соціального захисту та соціальної підтримки населення

40 тис.грн.

ПРОГРАМА

Культурно-мистецьких заходів

50 тис.грн.

ПРОГРАМА

Спортивних заходів

727,4 тис.грн.

ПРОГРАМА

Благоустрій населених пунктів

200 тис.грн.

ПРОГРАМА

Бюджет участі

660 тис.грн.

ПРОГРАМА

Сільські дороги

50 тис.грн.

ПРОГРАМА

Оздоровлення та відпочинок дітей

1777,4 тис.грн.

ВСЬОГО

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ

Адреса:

77750, Івано - Франківська область, Богородчанський район, с.
Дзвиняч, вул. Степаняка21а

Тел.: 03471-30248

e-mail: ds.rada248@gmail.com

Сайт: <https://dzvynyacka-gromada.gov.ua/>

Контактна особа: Волочій Марія Іванівна 03471-30248

